

Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming

Onderwijsinspectie

Hendrik Consciencegebouw
Koning Albert II-laan 15
1210 BRUSSEL

doorlichtingssecretariaat@ond.vlaanderen.be
www.onderwijsinspectie.be

**Verslag over de opvolgingsdoorlichting van Vrije Basisschool - Sint-Carolus te
RUISBROEK**

Hoofdstructuur basisonderwijs

Instellingsnummer 10637

Instelling Vrije Basisschool - Sint-Carolus

Directeur Wim VAN DER DONCK en ANNICK MEES

Adres Kloosterstraat 1 - 2870 RUISBROEK

Telefoon 03-886.64.76

Fax 03-866.37.13

E-mail sint-carolus@skynet.be

Website www.carolusschool.be

Bestuur van de instelling VZW Sint-Jan Berchmansinstituut

Adres Schuttershofstraat 17 - 2870 PUURS

Scholengemeenschap Vrije Basisonderwijs Puurs en St-Amands

Adres Oppuursdorp 41 - 2890 SINT-AMANDS

CLB Vrij CLB Het Kompas

Adres Vijfhoek 1 A - 2800 MECHELEN

Dagen van het opvolgingsbezoek 24-03-2017

Einddatum van het opvolgingsbezoek 24-03-2017

Datum bespreking verslag met de instelling 18-04-2017

Samenstelling inspectieteam

Inspecteur-verslaggever Frans DE BIE

Teamleden Willy DE HERDT

INHOUDSTAFEL

INLEIDING.....	3
1 HISTORIEK.....	4
2 TE REMEDIEREN TEKORT(EN)	4
3 ZIJN DE TEKORTEN GEREMEDIEERD?	4
3.1 Lager onderwijs: wiskunde.....	4
4 ADVIES EN REGELING VOOR VERVOLG.....	8

INLEIDING

Dit verslag is het resultaat van de opvolgingsdoorlichting van de school door de onderwijsinspectie van de Vlaamse Gemeenschap. Het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 geeft haar de opdracht hiertoe.

Als de school bij een doorlichting een beperkt gunstig advies kreeg, volgt na de periode, vermeld in het advies, een opvolgingsdoorlichting. Tijdens een opvolgingsdoorlichting gaat de onderwijsinspectie na of de bij de voorgaande doorlichting vastgestelde tekortkomingen voldoende werden geredimeerd.

Het referentiekader dat de onderwijsinspectie gebruikt bij een (opvolgings)doorlichting is opgebouwd rond de componenten context, input, proces en output:

- context: de omgevingskenmerken en de kenmerken van administratieve, materiële, bestuurlijke en juridische aard die de school karakteriseren
- input: kenmerken van het personeel en van de leerlingen of cursisten van de school
- proces: initiatieven die de school neemt om output te realiseren, rekening houdend met haar context en input
- output: de resultaten die de school met haar leerlingen of cursisten bereikt.

Meer info over het CIPO-referentiekader vindt u op www.onderwijsinspectie.be.

Tijdens het opvolgingsbezoek verzamelt het inspectieteam bijkomende informatie via observaties, gesprekken en analyse van documenten.

De opvolgingsdoorlichting resulteert in een opvolgingsverslag dat bestaat uit een concluderend gedeelte en een advies.

Het concluderende gedeelte omvat de conclusies van de opvolging.

Het opvolgingsverslag eindigt met een advies dat betrekking heeft op alle of op afzonderlijke structuuronderdelen van de school. De onderwijsinspectie kan twee adviezen uitbrengen:

- een gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de verdere erkenning van de school of van structuuronderdelen.
- een ongunstig advies: het inspectieteam adviseert om de procedure tot intrekking van de erkenning van de school of van structuuronderdelen op te starten.

Bij een ongunstig advies beoordeelt de onderwijsinspectie bovendien of de school de vastgestelde tekorten zelfstandig kan wegwerken.

Binnen een termijn van dertig kalenderdagen na ontvangst van het definitieve opvolgingsverslag informeert de directeur van de school de ouders en leerlingen over de mogelijkheid tot inzage.

Binnen de dertig kalenderdagen na ontvangst moet de directeur van de school het verslag volledig bespreken tijdens een personeelsvergadering. Het bestuur van de school of zijn gemandateerde tekent het verslag voor gezien. Het bestuur stuurt het binnen dertig kalenderdagen na ontvangst terug naar de onderwijsinspectie en maakt eventueel melding van zijn opmerkingen.

De school mag het verslag niet gebruiken voor publicitaire doeleinden.

Meer informatie?

www.onderwijsinspectie.be en www.doorlichtingsverslagen.be

1 HISTORIEK

Het vorige doorlichtingsbezoek vond plaats van 18-02-2014 tot 21-02-2014 en werd afgesloten met een beperkt gunstig advies. Vanaf 21-02-2017 moet de school kunnen aantonen dat tekort(en) die aan de basis lagen van dit advies, in voldoende mate werden geremedieerd. Dit verslag beschrijft in welke mate de school daarin is geslaagd.

2 TE REMEDIEREN TEKORT(EN)

- de erkenningsvoorwaarde '**voldoen aan de onderwijsdoelstellingen**'

Lager onderwijs - Leergebieden

wiskunde

3 ZIJN DE TEKORTEN GEREMEDIEERD?

3.1 Lager onderwijs: wiskunde

Voldoet

De onderwijzers bereiken de eindtermen voor het leergebied wiskunde met hun leerlingen in voldoende mate. Zij garanderen een doelgericht, volledig, evenwichtig en samenhangend onderwijsaanbod. De leerlingen krijgen voldoende kansen om actief wiskundige inzichten op te doen en problemen op te lossen. Het wiskundeonderwijs is gericht op de werkelijkheid en op de leefwereld van de leerlingen. Het materialenaanbod is aangevuld en de evaluatie is voldoende diepgaand en doelgericht. Het welbevinden van zowel de onderwijzers als de leerlingen is gestegen. Recente outputgegevens illustreren het effect van de inspanningen van het schoolteam.

Curriculum	De onderwijzers bestudeerden het leerplan diepgaand. Zij vertaalden de visie van het leerplan naar de klaspraktijk. Hierbij ondersteunden de pedagogische begeleidingsdienst en externe experts het schoolteam van nabij. Zij maakten bijvoorbeeld afspraken over de tijd- en ruimtekaders en over de referentiematen en stelden leerlijnen op.
Onderwijsaanbod	
<i>Referentiekader</i>	
<i>Planning</i>	
<i>Evenwichtig en volledig</i>	
<i>Samenhang</i>	
<i>Brede harmonische vorming</i>	
<i>Actief leren</i>	De onderwijzers stemmen hun onderwijs af op de realiteit en op de leefwereld van de leerlingen. Zij baseren hun onderwijsaanbod op de leerplandoelen. De planningsdocumenten illustreren de grondigheid waarmee zij de wiskundelessen voorbereiden. De nauwgezette aanwending van een nieuw onderwijsleerpakket versterkt de verticale samenhang. Dit pakket biedt basisleerstof, herhalingsoefeningen en verdieping voor de sterkere leerlingen. De onderwijzers hebben zowel aandacht voor de voorkennis van de leerlingen als voor wat ze nadien nog zullen leren. Zij bewaken het leerplandoelenaanbod nauwgezet, zowel wat de inhoud als de frequentie betreft, wat de volledigheid en het evenwicht tussen de domeinen van wiskunde garandeert. Hierdoor zijn de onderwijzers in staat om op te lijsten aan welke leerplandoelen nog aandacht besteed moet worden.

Waar voorheen vooral getallenkennis de aandacht kreeg, stelt de onderwijsinspectie vast dat nu inspanningen geleverd worden om ook meetkunde en meten en metend rekenen systematisch en doelgericht aandacht te geven. De onderwijzers voelen zich verantwoordelijk voor de verdere wiskundige ontwikkeling van de leerlingen, waar voorheen door een aantal onderwijzers de verklaring van eventueel tegenvallende resultaten bij anderen werd gezocht. Hun aanpak is meer gelijkgericht en de horizontale en verticale samenhang zijn voldoende sterk. Zo grijpen de onderwijzers wiskundige kansen aan die zich bijvoorbeeld in de lessen wereldoriëntatie aanbieden. Zowel de leerlingen als de onderwijzers beleven meer plezier aan wiskunde.

De leerlingen verwerven wiskundige inzichten in betekenisvolle situaties. Zij krijgen alle kansen om interactief te werken en in dialoog probleemoplossend te denken. De onderwijzers schakelen gevarieerde groepeerings- en werkvormen in. De leerlingen leren manieren om problemen overzichtelijk voor te stellen en op te lossen met de zogenaamde 'vertaalcirkel'. Met contractwerk en hoekenwerk bevorderen zij de zelfstandigheid van de leerlingen. De onderwijzers leggen het fundament van wiskundig inzicht door de leerlingen veel te laten handelen met concrete materialen. Ook schakelen zij concrete hulpmiddelen in om via aanschouwelijk onderwijs begrippen duidelijk te maken. Leerlingen leren goed te schatten, wat de meetacts verrijkt.

Het schoolteam heeft groeimarge door intensiever gebruik te maken van getallenassen. Op het moment van de klasbezoeken was slechts in één klas een getallenlijn in het klasbeeld te zien. Hierdoor missen de onderwijzers kansen om het inzicht in bijvoorbeeld grote getallen, breuken, decimale getallen en percenten te verhelderen.

Hoewel de onderwijsinspectie vaststelde dat de leerlingen kansen krijgen om autonoom problemen op te lossen, bleven in de werkboekjes veel wiskundige toepassingen onopgelost.

De directeur zorgde voor de nodige opvolging en coaching. Hij zette voldoende gerichte druk door over zijn verwachtingen helder te communiceren. Zo verwachtte hij dat in alle toetsen linken naar de leerplandoelen duidelijk zichtbaar waren. De onderwijzers stelden zich loyaal op en hebben zich aan de verwachtingen gehouden.

Recente outputgegevens van genormeerde proeven van de eigen koepel in het vierde en zesde leerjaar wijzen op een gestage verbetering van de leerlingenresultaten.

Curriculum Onderwijsorganisatie	De onderwijzers maken efficiënt gebruik van de beschikbare onderwijstijd.
	In alle klassen heerst een positief en veilig klasklimaat. De onderwijzers bevorderen het welbevinden van de leerlingen. De leerlingen geven blijk van een hoge betrokkenheid. Tijdens de geobserveerde lessen was er een verschil in de kwaliteit en de duur van de instructie. Sommige onderwijzers slagen er in om via een korte, krachtige instructie de inhoud van de les duidelijk te maken. Bij anderen liep de instructiefase lang uit, ten nadele van de oefentijd voor de leerlingen.
Materieel beheer Uitrusting <i>Ontwikkelingsmaterialen</i> <i>Leermiddelen</i>	De onderwijzers beschikken over een gevarieerde voorraad leermaterialen voor wiskunde, die ofwel in de klassen ofwel in de wiskundekast opgeslagen worden. De eerste klas schakelt materialen van de derde kleuterklas in, om de overgang vlot te laten verlopen. Dit geldt in de eerste plaats voor de kalenders.
	Het materialenaanbod voor klokkezen kan verder op punt gesteld worden. De school beschikt niet over individuele oefenklokjes met geïntegreerde wijzers. In de meeste klassen hangen analoge klokken en ontbreken digitale klokken. De leerlijn voor klokkezen staat niet op punt. In sommige klassen is de leerstof hierover te hoog gegrepen. In de lagere afdeling zijn vooral lineair opgebouwde tijdschakelaars in gebruik. Cyclische voorstellingen worden amper ingeschakeld. De onderwijzers geven aan dat het budget voor de aanschaf van nieuwe materialen beperkt is. In alle klassen besteden de onderwijzers aandacht aan de visuele voorstelling van referentiematen. De voorstelling ervan met concrete materialen is leerkrachtafhankelijk. In alle klassen ondersteunen de onderwijzers de leerlingen met een efficiënte visuele ondersteuning, zowel aan de klaswand als voor de individuele leerling. De visuele voorstelling van algoritmes en vooral heuristieken (strategieën om vat te krijgen op wiskundige problemen) is beperkt. Hoewel in elke klas een aantal computers beschikbaar is, kon de onderwijsinspectie tijdens de lesobservaties niet vaststellen dat de leerlingen er voor de lessen wiskunde gebruik van konden maken.
Materieel beheer Infrastructuur	De onderwijzers maken efficiënt gebruik van de infrastructuur. Zo kunnen de leerlingen geregeld meten in de buitenruimte, en gebruiken de onderwijzers de speelplaats als extra leerruimte.

Evaluatie Evaluatiepraktijk <i>Evenwichtig en representatief</i> <i>Kindvolgsysteem</i> <i>Leerlingvolgsysteem</i> <i>Gericht op bijsturing</i>	De evaluatie van wiskunde is van bij de aanvang van het veranderingstraject een prioritair aandachtspunt. Hierover ontwikkelde het team een visie. De onderwijzers schakelen de toetsen van het onderwijsleerpakket in. Dit zorgt voor een sterke verticale samenhang. De onderwijzers koppelen de leerplandoelen aan de toetsen. Daarenboven nemen de leerlingen deel aan genormeerde toetsen van de eigen koepel. Het schoolteam analyseert de resultaten ervan, verankert wat goed gaat en stuurt bij wat bijsturing nodig heeft.
Evaluatie Rapporteringspraktijk	Het schoolteam geeft aan dat over de rapportering nog geen consensus bereikt is. In het actieplan krijgt de visieontwikkeling en de nascholing in functie van rapportering pas tegen het einde van 2017 de nodige aandacht. Momenteel werken de onderwijzers met een concreet en een abstract rapport, waarbij het abstract rapport een samenvatting van de concrete rapporten is. Beide rapporten zijn doelen- en puntenrapporten met enige commentaar van de onderwijzer. Bij de rapportering krijgt getallenkennis in verhouding tot meetkunde, meten en metend rekenen en toepassingen een onevenredig groot aandeel in de scores toegekend.
Begeleiding Leerbegeleiding <i>Beeldvorming</i> <i>Zorg</i>	De onderwijzers zorgen voor een degelijke beeldvorming. Bij de overgang naar een hogere klas bespreken de onderwijzers de leerlingen. Zij maken bij alle toetsen een degelijke kwalitatieve foutenanalyse, waaraan zij de remediëring koppelen. De meeste onderwijzers spannen zich in om de eerstelijnszorg vorm te geven. Voor een klein aantal leerlingen stelde het schoolteam een handelingsplan op, waarin de leerling gedurende langere tijd kan rekenen op systematische ondersteuning. Hierbij gaat het schoolteam uit van een heldere zorgvraag en zijn de taken van de verschillende disciplines goed uitgeklaard. Onderwijzers voorzien extra uitdagende oefeningen voor sterkere leerlingen, in de eerste plaats vanuit het onderwijsleerpakket, en indien nodig ook op basis van ander wiskundig bronnenmateriaal. Het schoolteam maakt gebruik van vormen van co-teaching, waarbij de klasleerkracht en een zorgleerkracht samen voor de klas staan, en taken kunnen verdelen. Ook kunnen de klasleerkrachten een zorgleerkracht op verzoek bij de leerbegeleiding van een groep leerlingen of een individuele leerling betrekken.

Professionalisering Deskundigheidsbevordering De pedagogische begeleidingsdienst en externe experts ondersteunden het team systematisch en langdurig bij de uitwerking van het veranderingstraject. Dit zorgde voor een sterke visieontwikkeling. Ook de hospiteerbeurten, waarbij onderwijzers in elkaars klas lessen bijwoonden en bespraken, zorgden voor een sterke professionaliseringsimpuls. Het schoolteam ontwikkelde gaandeweg een efficiënte zelfreflectie. Op de personeelsvergaderingen was voldoende ruimte om het veranderingstraject te bespreken en waar nodig bij te sturen. De onderwijzers geven aan dat zij in de toekomst nascholing willen krijgen over onder meer binnenklasdifferentiatie, het werken met niveaugroepen, klasorganisatie en de aanpak van leerlingen die uitvallen.

De deskundigheidsbevordering van de zorgcoördinator en het zorgteam heeft groeikansen. Een specifieke zorgopleiding zou de slagkracht van het zorgteam kunnen versterken.

Inbreuk(en) op regelgeving De school moet in het schoolreglement de verplichte bepalingen inzake het orde- en tuchtreglement van de leerlingen, met name de beroepsmogelijkheid bij meerdaagse schorsing, correct opnemen (decreet bao - art.37).

De school heeft deze bepalingen in het schoolreglement correct opgenomen. Het tekort is weggewerkt.

4 ADVIES EN REGELING VOOR VERVOLG

In uitvoering van het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 is het advies voor erkenning van tekort(en) zoals vermeld in punt 2 van dit verslag:

GUNSTIG

- voor de erkenningsvoorwaarde 'voldoen aan de onderwijsdoelstellingen' voor het lager onderwijs.

Namens het inspectieteam	Voor kennisname namens het bestuur
Frans DE BIE de inspecteur-verslaggever	Wim VAN DER DONCK en ANNICK MEES de directeur
Datum van verzending aan de directie en het bestuur van de school	